

Klenovské noviny

d v o j m e s a č n í k o b c e K l e n o v e c

XVIII. ročník

číslo 2 / máj 2021

klenovskenoviny@klenovec.sk

www.klenovec.sk

Aj tento rok sme zachovali tradíciu stavania mája

Členky FS Vepor Lucka Jakabšicová a Miriam Lásková za veselých tónov heligonkára Jana Kožiaka pri zdobení tohtoročného majestátneho obecného mája.

Foto: archív obce

V piatok 30.apríla, teda v posledný deň pred 1.májom sme tradične postavili krásny máj v centre našej obce. Stavali sme ho za rovnakých podmienok ako minulý rok, s pomocou techniky, bez prizeraúcich sa divákov, keďže ľudia sa nemôžu zhromažďovať, bez náptia a potlesku, bez kultúrneho programu a bez občerstvenia. Dôvodom bolo dodržanie protipandemických opatrení. Nevadí však, máj postavený máme a celý mesiac bude robiť radosť všetkým dievčatám z našej obce.

Tradíciu stavania mája v našej obci sme takto zachovali. Ved' aký by

to bol mesiac máj bez krásneho, štíhleho mája s farebnými stužkami na našom námestí? Máj vyzdobili dievčatá z folklórneho súboru Vepor Lucka Jakabšicová a Miriam Lásková, oblečené v krásnych krojoch, za veselých tónov heligonky v rukách Janka Kožiaka. S technikou pomohlo Rolnícke družstvo Klenovec a šikovne ju ovládal Ján Kupec. Ostatné práce zabezpečili zamestnanci obecného úradu pod organizačným vedením Jaroslava Zvaru.

Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľali na príprave a stavaní mája v tomto roku.

Zlata Kaštanová

Tretíkrát Ag testovanie v Klenovci s nulovou pozitivitou

Šestnásťte kolo Ag testovania dňa 30.apríla v našej obci bolo opäť s potešujúcim výsledkom s nulovou pozitivitou. Hoci počet otestovaných sa oproti počtom z prvých kôl testovania znížil na polovicu, výsledok je aj tak potešujúci. Pomaly asi prichádza čas skončiť s celoplošným testovaním v našom kultúrnom dome a opäť mu vrátiť jeho pôvodný účel s príjemným kultúrnym a spoločenským životom. Potešilo by ma, keby sa už v krátkom čase opäť začal zaplíňať ľuďmi prichádzajúcimi za kultúrnymi podujatiami a spoločenskými zážitkami. Takéto výsledky testovania prinášajú nádej, že by tak mohlo byť už v krátkom čase.

Epidemiologická situácia sa podľa výsledkov antigénového testovania v našej obci postupne zlepšuje. Po troch posledných testovaniach má Klenovec nulový počet pozitívnych prípadov. No stále máme v obci

obyvateľov, ktorí sú v karanténe a ktorí boli pozitívne otestovaní v inom odberovom mieste. Verím, že tieto povzbudivé výsledky pomôžu zlepšiť epidemiologickú situáciu aj v našom okrese, čo sa premietne do ďalšieho uvoľňovania opatrení, ktorými sa zase o krôčik priblížime k bežnému životu.

Moje poďakovanie patrí všetkým členom odberového tímu, ktorí sa obetavo zapájajú každý týždeň do testovania po celotýždňovej práci vo svojom zamestnaní a aj napriek únave nám pomáhajú, pričom im nechýba ani dobrá nálada. Všetkým želim pevné zdravie a verím, že prebúdajúca sa príroda a teplé lúče slniečka im pomôžu načerpať novú energiu. Naším spoločným práním je, aby sme sa čím skôr dočkali skončenia celoplošného testovania.

Zlata Kaštanová
starostka obce

Členovia odberového tímu so starostkou obce (v popredí), ktorí sa obetavo zapájali do testovania obyvateľov Klenovca.

Foto: archív obce

Farebné čaro jari pred Veľkou nocou zažilo aj naše námestie

Každé ročné obdobie má svoje zaujímavé a neopakovateľné čaro. Ja mám všetky pre niečo rada a som vďačná, že môžem každý rok zažiť ich striedanie. Slniečko, aj keď ešte zubaté, nás už pomaly pohľadza svojimi nesmelými lúčmi a vyháňa zo zeme prvé jaré kvietky, aby začali nový kolobeh života. A my už tušíme, že v krátkom čase oveľa viac rastlín a stromov rozkvitne a zazelená sa v plnej paráde. Z príchodu jari sa radujú aj vtáčiky, ktorých veselý štebot počuť zo všetkých strán. Jar je ozaj symbolom života a svojou krásou v podobe farieb, vôní či zvukov dokáže potešiť každú živú bytosť.

S jarou prichádzajú aj veľkonočné sviatky a pri ich príležitosti si naše

domácnosti zdobíme pestrofarebnou výzdobou. Tradične už prenášame túto jarú atmosféru aj na naše námestie a takto sa snažíme pred Veľkou nocou okoloidúcim obyvateľom spríjemniť toto predsviatkové obdobie.

Klenovské námestie sa aj tento rok rozžiarilo pestrými jarými farbami, lebo ho zdobila veľkonočná výzdoba. Vďaka šikovným rukám pani učiteľiek z našej materskej školy táto veľkonočná výzdoba dva týždne v centre obce tešila nielen deti, ale aj dospelých. Ďakujem im za túto aktivitu a prajem veľa podobných tvorivých nápadov.

Zlata Kaštanová
starostka obce

Námestie Karola Salvu aj v tomto roku, tesne pred veľkonočnými sviatkami, ožilo pestrými farbami nápaditej výzdoby. Vďaka kreativitě pani učiteľiek našej materskej školy sa občania obce mohli kochať pohľadom na vskutku estetické diela.

Foto: archív obce

Úspešné speváčky nášho detského folklórneho súboru Mladosť, laureátky regionálnej súťaže detských sólistov-spevákov ľudových piesní Zlatá strunka 2021.

Zlatá strunka 2021

Gemersko-malohontské osvetové stredisko v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja uskutočnilo v týždni od 26. apríla do 2. mája 2021 regionálnu online súťaž detských sólistov-spevákov ľudových piesní ZLATÁ STRUNKA 2021.

V I. vekovej kategórii sa do súťažnej online prehliadky prihlásilo 7 speváčikov. Zastúpené boli DFS Zornička z Klenovca a ZŠ zo Sirka, ZŠ P. Dobšinského v Rimavskej Sobote a ZUŠ z Revúcej. Strieborné pásmo získala Saskia Černáková.

V II. kategórii sa prihlásilo 10 speváčikov a to z DFS Lykovček z Revúcej, DFS Mladosť z Klenovca, ZŠ P. Dobšinského z Rimavskej Soboty, ZŠ Hviezdoslavova z Revúcej.

Výsledky súťažiacich sú nasledovné:

Bronzové pásmo získala: Lucy Černáková,

Strieborné pásmo získala: Lucia Jakabšicová,

Zlaté pásmo si vyspievali: Andrea Rapčanová, Dominika Kasáčová, Alžbeta Váradiová.

Celý víkend bolo na FB stránke spustené online hlasovanie na speváčky bez rozlíšenia veku, ktoré sa umiestnili v zlatom pásme. Hlas verejnosti na základe najvyššieho počtu „páci sa mi to“ získala Terézia Motyčková.

Všetkým speváčikom srdečne blahoželáme, želáme hlavne veľa zdravia, veľa úspechov v škole i v speve. Ďakujeme im, že sa do našej súťaže prihlásili, že na sebe pracovali. Ďakujeme aj pedagógom a rodičom za podporu a spoluprácu.

Ešte raz srdečne blahoželáme všetkým speváčikom, všetci sú pre nás víťazmi a veľmi si vážime, že ľudová pieseň má miesto v ich srdiečkach.

J. Zvara

Výsledky analýzy odpadu v našej obci

Dlhodobu zápasíme s veľkým množstvom zmesového komunálneho odpadu v našej obci. Hoci sme vytvorili podmienky na triedenie odpadu v Klenovci, napriek tomu sa nám nedarí dosiahnuť vyššie percento vytriedenosti a to pocíti rozpočet každej domácnosti. Tej, ktorá má nezodpovedný prístup k triedeniu odpadu, ale rovnako aj tej, ktorá k triedeniu pristupuje zodpovedne.

Preto Jana Nékyová, Envi-CARE GR, s.r.o., za asistencie trinástich pracovníkov obce vykonala 15. apríla analýzu zmesového komunálneho odpadu v obci Klenovec, aby sme zistili, kde sú slabé stránky v triedení odpadu v našej obci.

Okrem vývozu komunálneho odpadu zo 110-litrových a 1 100-litrových nádob a osvetly je v obci zabezpečený:

- vývoz biologicky rozložiteľného odpadu 2x do mesiaca,
- vývoz triedeného odpadu (plasty, plechovky tetrapaky, papier, sklo) podľa rozpisu z modrých, žltých a zelených 1 100-litrových kontajnerov alebo vriec,
- jarný a jesenný zber prostredníctvom veľkokapacitných kontajnerov rozmiestnených v obci,
- zber elektroodpadu 2x ročne alebo celoročne v Špeciálnej zbernej škole v Klenovci,
- výkup papiera,
- zber textilu prostredníctvom kontajnerov na námestí,
- k rodinným domom boli bezplatne zabezpečené kompostéry,
- a od 1.7.2021 pribudnú na sídlisku nádoby na kuchynský odpad.

Napriek všetkým týmto možnostiam tony komunálneho odpadu stúpajú. Slovensko je zaviazané Európskej únii, že každoročne zníži percentá komunálneho odpadu. Obce a mestá, ktoré tento záväzok nebudú plniť, budú každý rok platiť vyšší poplatok za skládkovanie komunálneho odpadu. Lebo v záujme ochrany, zachovania a zvýšenia kvality životného prostredia, ochrany zdravia ľudí, zabezpečenia efek-

tívneho využívania prírodných zdrojov a podpory zásad obehového hospodárstva by sa malo nakladanie s odpadom v Európskej únii zlepšiť a premeniť na udržateľné hospodárenie s materiálom.

Keď sme v našej obci málo triedili, platili sme v roku 2019 za tonu uloženého odpadu zákonný poplatok 17 eur. V tomto roku 2021 to bude pri takejto nízkej miere triedenia až 33 eur za tonu. V roku 2020 v obci Klenovec bola produkcia zmesového komunálneho odpadu, ktorý bol uložený na skládku 813,15 tony. Na jedného obyvateľa obce je ročná produkcia 266 kg zmesového komunálneho odpadu. Priemerná ročná produkcia na Slovensku je 180 kg na obyvateľa za rok. V obci je produkcia teda vysoko nadpriemerná a dosahuje úroveň produkcie miest.

Celkové výsledky za obec sú alarmujúce, lebo poukazujú na nemalé finančné straty za komunálny odpad, v ktorom sa nachádza množstvo rôznych druhov odpadov, ktoré sa dajú ďalej zhodnotiť, prípadne sú hradené z iných zdrojov ako z poplatku za

komunálny odpad od obyvateľov, a hlavne z finančných zdrojov obce. Obec na komunálny odpad doplácať nemôže a tak nás čaká zvyšovanie mesačného poplatku za komunálny odpad z dôvodu nezodpovedného prístupu obyvateľov k triedeniu odpadu.

V obci žije v rodinných domoch 79,45% obyvateľov a odhadovaná ročná produkcia zmesového komunálneho odpadu zneškodneného na skládke bola za minulý rok 647,79 tony.

V bytových domoch žije 21,55% obyvateľov obce a predpokladaná odhadovaná ročná produkcia zmesového komunálneho odpadu zneškodneného na skládke bola za minulý rok 175,23 tony. Z vykonanej analýzy vyplýva, že 79% zo zmesového komunálneho odpadu sa dá ešte vytriediť a zhodnotiť. Len zvyšných 21% tvorí odpad, ktorý je možné iba skládkovať.

Týmto rozborom odpadu v našej obci sme chceli poukázať na možnosti úspory finančných prostriedkov obce určených na financovanie odpadov.

Odpady ako sú obaly a neobaly, elektro odpad sú financované výrobcami prostredníctvom OZV.

Do tejto skupiny patria: papier a lepenka, plasty, PET, VKM, sklo, kovy, elektro odpad, drevo.

Ďalšou skupinou sú odpady, ktoré z poplatku od obyvateľov financuje obec. Je to nevytriediteľný odpad, stavebný odpad, textil. Najväčší podiel v zmesovom komunálnom odpade v našej obci je odpad, ktorý vôbec nemusel vzniknúť a riešením je jeho predchádzanie. Sem patrí kompostovateľné BRO a jedlo.

Na záver jedno alarmujúce číslo: 83 202 eur za rok obec zaplatí za zmesový komunálny odpad, z čoho sú vytriediteľné zložky odpadu v sume 69 556 eur. Obec by tak miesto 83 202 eur zaplatila len 13 646 eur. A takmer 70 000 eur by išlo na rozvoj obce, na krajší a pohodlnejší život obyvateľov obce. Ale tu už musí zodpovednosť a ochotu prejavíť každý občan našej obce.

(Zdroj čerpania materiálu do článku je z Analýzy zmesového komunálneho odpadu v obci, ktorú vykonala a spracovala Mgr. Jana Nékyová, Envi-CARE GR, s.r.o.)

Zlata Kaštanová
starostka obce

Zložka komunálneho odpadu	Percentuálne zastúpenie ZKO v ročnej produkcii v obci	Množstvo odpadu v tonách z ročnej produkcie ZKO v t	Cena za zneškodnenie na skládke odpadov v EUR s DPH
Papier a lepenka	2,78	23,16	2 316,00
Plasty ostatné	8,93	74,33	7 433,00
VKM	0,87	7,24	724,00
Jednorázové plienky	6,61	54,98	5 498,00
Sklo	4,39	36,49	3 649,00
Plasty PET	1,73	14,37	1 437,00
Obaly z kovu, kovy	1,37	11,36	1 136,00
Zvyšky jedla	6,29	52,31	5 231,00
Kompostovateľné BRO	47,17	392,45	39 245,00
Textil, šatstvo	2,20	18,32	1 832,00
Nebezpečný odpad	0,02	0,20	20,00
Elektroodpad	0,24	1,99	199,00
Stavebný odpad	0,48	3,98	398,00
Nedotriediteľný zvyšok	13,72	114,16	11 416,00
Piliny	2,51	20,91	2 910,00
Drevo	0,69	5,77	577,00
Spolu	100,00%	813,15	83 202,00

Tabuľka ukazuje podiel zložiek zmesového komunálneho odpadu v ročnej produkcii zmesového komunálneho odpadu v našej obci.

Hurá, vraciame sa do školy ! Konečne!

Školský rok 2020/2021 je druhý školský rok, ktorý poznačila pandémia koronavírusu COVID-19. Na pol roka museli žiaci druhého stupňa opustiť školské lavice, učiť sa z domu, na diaľku. Žiaci prvého stupňa mali viac šťastia. Ich domáce učenie trvalo kratšie. Už 8. februára sa mohli vrátiť do školských lavíc. Ale zákerný vírus neobišiel ani našu školu. Pozitívne výsledky testov, karanténa. Ochoreli pedagogickí zamestnanci a škola musela zatvoriť svoje brány na 19 dní v marci aj pre žiakov 1. stupňa. Po veľkonočných prázdninách sa prvý stupeň vrátil do školy. To bolo radosti, že sú spolužiaci zase spolu, že sa učia v školských laviciach. Vydýchli si aj rodičia. Vzdelávanie prešlo do tried, na vyučovacie hodiny. Spreádzali nás aj obavy, či sa zase neobjaví nejaký pozitívny výsledok testu.

V živote školy to boli neustále zmeny. Najprv, po zatvorení škôl, si bolo treba zvyknúť na učenie na diaľku, vytvoriť si doma systém, denný režim, podeliť sa o počítač, vstávať aspoň na online hodiny, nezaspať, aj keď ich žiaci občas absolvovali v pyžamách, z postele. Vypracovať úlohy, poslať na kontrolu. Potom zase zmena – vyučovanie na diaľku postupne končilo. Pohľadať učebnice, zošity, perá, no a rozvrh hodín, kde len je? Budík, pripraviť potrebné potvrdenia, výsledok testu a poďme do školy. Ale čo na seba? Žiaci vyrástli z oblečenia, z topánok, možno aj trošku pribrali. Mamina, oco, starí rodičia dobre navarili, pohybu bolo menej, veď platil zákaz vychádzania. Ale všetko sme zvládli.

Naše želania sa splnili, žiaci môžu chodiť do školy. Presunuli sme sa z online sveta nesmeľo do školských lavíc. Najskôr prvý stupeň, neskôr ôsmaci a deviataci a nakoniec aj zvyšné

ročníky z druhého stupňa.

Počas dištančného vzdelávania sme neprerušili kontakt so žiakmi ani mimo vyučovacích hodín. Marec nás každoročne osloví svojím pomenovaním – Mesiac knihy. Kniha nás svojím dejom odpúta od každodenných starostí, dovolí zabudnúť. Je príjemnou náhradou za počítač, notebook, v čase dištančného vzdelávania. Kúpiť si nejakú dobrú knihu, sadnúť si a relaxovať pri čítaní. Peknou aktivitou nás prekvapili študenti Strednej obchodnej školy v Hnúšti, ktorí pod vedením pani učiteľky Jany Černákové pripravili netradičnú hodinu čítania pre našich druhákov. Fotosúťaž „Knihomol“ mala za cieľ ukázať, ako vyzerajú domáce knižnice našich žiakov a miest, kde najradšej trávia čas v spoločnosti dobrej knihy.

Mesiac apríl sa nesie v znamení prebúdajúcej sa jarnej prírody, ochrany prírody, lesov, úpravy okolia, Dňa Zeme. Chceme mať krajšie životné

prostredie, čistú lúku, potok, les. Naše aktivity sme spojili s vychádzkami do prírody, ale aj s rukavicami a vrecami na odpad, ktorý žiaci a učitelia vyzbierali v prírode. Naši najmenší si vyskúšali triediť odpad do nádob podľa farieb v triede a vyrobili členky s usmiateou Zemou. Deti z ŠKD vyčistili od odpadkov školský dvor a blízke okolie. Na školskom dvore sme sa spoločne pustili do rekonštrukcie detského ihriska a úpravy pieskoviska. K ochrane lesov chceme prispieť aj zberom papiera.

Apríl je pre školu významný aj tým, že zapisujeme na vzdelávanie budúcich prváčikov. Aj tento rok sme ho museli urobiť bez detí. Predškoláci nemali možnosť prísť medzi prvákov, vyskúšať si školské lavice a dozvedieť sa trochu viac o tom, aké je vyučovanie v našej škole. Možno aj to spôsobilo, že deti z Klenovca, z klenovskej materskej školy, budú pokračovať vo vzdelávaní v základnej škole

v Hnúšti. Je nám z toho smutno, veď naša škola je dobre vybavená najnovšími učebnými pomôckami, výpočtovou technikou, pracujú tu kvalifikovaní učitelia, ktorí sa deťom venujú v čase vyučovania i po vyučovaní. V školskom klube detí majú deti starostlivé vychovávateľky, výborné podmienky na oddych, hru i na prípravu na vyučovanie. Aj strava v školskej jedálni zodpovedá potrebám detí, nechýba v nej ovocie, zelenina. Mimoškolské aktivity posledné dva roky trochu chýbajú, ale nie pre nechotu pracovať. Pandemická situácia nedovoľuje prácu záujmových útvarov, organizáciu súťaží i tradičných podujatí našej školy.

Dúfam, že v novom školskom roku to už bude všetko vo svojich koľajach a my sa plnohodnotne vrátíme nielen k vyučovaniu, ale aj k mimoškolskej činnosti. Do konca školského roka nám zostáva ešte trochu času, aby sme dobehli aspoň niečo z toho, čo sme zameškali. Nebude to čas naplnený iba skúšaním, vysvetľovaním nového učiva, ale aj čas strávený rozhovormi, aj o tom, čo nám COVID-19 vzal, čo nám dal. Verím, že dni, ktoré nám zostávajú do konca školského roka, strávime spoločne, zdraví a v školských laviciach.

Ľubomíra Vančíková
riaditeľka ZŠ s MŠ v Mináča

V jednotlivých triedach prvého stupňa našej základnej školy si rôznym spôsobom pripomenuli tohtoročný Deň Zeme. Žiaci 3.B triedy spoločne namaľovali veľký plagát Zeme, učili sa triediť odpad a pozreli si aj krátky dokument o ochrane prírody.

Deti zo školského klubu vyčistili od odpadkov školský dvor a blízke okolie.

Jarné prebúdzanie v „špecke“ Klenovec

Tohtoročná jar je iná na akú sme zvyknutí. Zima nie a nie odísť, Jar nie a nie zvíťaziť. Pár krajších teplejších slnečných dní, no zväčša studené veterné počasie či dokonca sneženie v apríli. Možno nám to príroda takto pripravila, aby nás to tak neťahalo von, veď protiepidemiologické opatrenia boli prísne a trvali dlho. Zákaz vychádzania, kultúrneho, spoločenského, športového života, obmedzené sociálne kontakty. No a ešte k tomu zima, sneh, dážď, veď ani sa nám nechce vyliezť z domu. No zdá sa, že konečne sa situácia zlepšuje, nielen s uvoľňovaním opatrení, ale aj s počasím.

Podobne je to aj u nás v škole. Vo februári sme otvorili, no v marci sme opäť na tri týždne museli zatvoriť z dôvodu nariadenej karantény. Aj u nás sa objavili medzi žiakmi pozitívne prípady. Opäť sme školu otvorili po veľkonočných sviatkoch. Problémy s dochádzkou však boli celý mesiac. Vždy niektoré rodiny v karanténe, niektorí rodičia sa báli dať svoje deti do školy, no a niektorí žiaci nemohli chodiť do školy preto, lebo rodičia sa neboli testovať. Dúfam, že ako začal máj, situácia sa bude zlepšovať. Už v pondelok 3.mája to bolo viditeľné, triedy boli takmer plné. Testy už rodičia nepotrebuju, čím sa dochádzka do školy zlepši.

V škole nezabúdame na zaujímavé medzinárodné a významné dni, ktoré si v rámci vyučovania pripomínáme a zároveň ich výchovne využívame. V rámci Medzinárodného dňa žien žiaci uvažovali nad zaujímavými otázkami: - „Kto je to žena? Aké ženy žijú u vás doma? Čím je žena výnimočná? Prečo majú dnes ženy sviatok?“ Žiaci sa zamýšľali a uvedomovali si dôležitú úlohu ženy – matky v živote každého jednotlivca, ale i významnú úlohu ostatných žien, ktoré každý deň stretávajú: žena–starká, žena–suseda, žena–učiteľka, žena

– predavačka ...Zvoleným ženám zo svojho okolia potom vyrobili pozdravy k MDŽ.

Už len dištančne sme si pripomenuli Medzinárodný deň boja proti rasovej diskriminácii. Ľudia sa od seba odlišujú. Je prirodzené, že každý z nás je iný, jedinečný, svojský. Tolerancia je schopnosť akceptovať a nakoniec i uznať, že každý z nás je iný. Chceli sme ukázať, že diskriminácia nám nie je ľahostajná.

Hneď nasledujúci deň sme sa venovali Svetovému dňu vody. Ľudia na celom svete si pripomínajú, aká

V závere uplynulého mesiaca sa v miestnej špeciálnej základnej škole konala beseda s príslušníkom Obcej polície v Klenovci Martinom Štefánikom, ktorý dlhé roky pôsobil aj ako príslušník Policajného zboru SR. Beseda bola zameraná najmä na prevenciu trestnej činnosti detí a mladistvých.

Je voda pre nás dôležitá a prečo je potrebné naučiť sa ju šetriť. No nemalo by to byť len tento deň. Pitná voda začína čoraz viac chýbať v mnohých krajinách. Bez nej život nie je možný a mnohí si tieto fakty neuvedomujú a zabúdajú nato, že voda je vyčerpatelný zdroj. Momentálna situácia na Slovensku nám tento rok túto možnosť zobrala. Naše vyučovanie prebiehalo dištančným spôsobom, preto sme dostali na úlohu vypracovať pracovné listy na tému Svetový deň vody.

8. apríla sme už boli opäť v škole, tak sme si mohli pripomenúť Medzinárodný deň Rómov. Spolu so žiakmi sme si tento deň pripomenuli tradíciami typickými pre rómsku komunitu. Rozprávanie, čítanie, písanie po rómsky, často používané frázy po rómsky a iné zaujímavé aktivity žiakom pripomenuli ich pôvod.

Zaujímavosť sme strávili aj Deň Zeme. Tento ekologicky motivovaný sviatok upozorňuje ľudí na dopady ničenia životného prostredia, rozvíja diskusiu o možných riešeniach. Zdrojom problémov je recyklácia. Tým, že veľa ľudí nerecykluje, sa vytvára odpad, ktorý znečisťuje životné prostredie.

Okrem ochrany životného prostredia sme sa v apríli venovali aj téme obchodovania s ľuďmi. Tento závažný fenomén zasahuje krajiny po celom svete. Popri obchodovaní s drogami a nelegálnom obchode

so zbraňami sa z obchodu s ľuďmi stal jeden z troch najvýnosnejších a zároveň aj najrýchlejších sa rozvíjajúcich druhov organizovanej trestnej činnosti. A tak sme sa 27. apríla zapojili do preventívnej kampane „Obchodovanie s ľuďmi“.

Na záver mesiaca sme zorganizovali besedu s príslušníkom Obcej polície v Klenovci Martinom Štefánikom. V úvode predstavil seba a svoju prácu. Beseda bola zameraná na prevenciu trestnej činnosti detí a mladistvých. So žiakmi sa rozprával o najčastejších priestupkoch a trestnej činnosti mladistvých v škole i mimo nej. Informoval žiakov o tom, aké tresty im hrozia za porušovanie zákonov. Žiaci so záujmom počúvali a občas položili pánovi policajtovi otázky, na ktoré im trpezlivo odpovedal. Žiaci sa počas besedy dozvedeli aj o práci obcej polície.

Veríme, že sa do konca školského roku budeme učiť stále prezenčne, a že sa nám podarí ešte zorganizovať zaujímavé aktivity, i keď len v rámci školy. Na záver chceme pripomenúť občanom Klenovca, že naša škola stále zbiera starý nefunkčný či pokazený elektroodpad, veľké i malé elektrospotrebiče, staré mobilné telefóny, použité baterky, neónové trubice. V pracovných dňoch ich môžete doviezť do školy v čase od 8.00 hod. do 16.00 hod., prípadne sa môžete dohodnúť na tel. čísle 0907 886 697.

ŠZŠ Klenovec

V našej špeciálnej základnej škole si v apríli pripomenuli aj Deň Zeme. Žiaci školy vypracovali tematický plagát, vytvorili pracovné listy s rôznymi úlohami, atď.

Sčítanie obyvateľov vrcholí

Od 3.mája 2021 prebieha druhá fáza sčítania obyvateľov. Obyvatelia, ktorí vo februári a marci nevyplnili elektronický sčítací formulár samostatne, sa musia sčítať v kontaktnom mieste na obecnom úrade alebo si objednať návštevu mobilného asistenta domov. Všetci obyvatelia si povinnosť musia splniť do 13.6.2021, inak im hrozia zákonné sankcie. Sčítanie sa môžu pokúsiť zneužiť aj podvodníci.

Už vyše roka na Slovensku v súlade so zákonom č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB2021) prebieha ďalšie kolo najväčšieho pravidelného štatistického zisťovania. Jeho cieľom je s periodicitou jednej dekády sledovať stav a trendy vývinu demografie a bytového fondu v republike. Zatiaľ čo zisťovanie údajov o domoch a bytoch už bolo ukončené, sčítanie obyvateľov sa preklapilo do svojej druhej etapy. Po šesťtyždňovom období, od 15.2.2021 do 31.3.2021, keď mali občania možnosť poskytnúť svoje základné demografické údaje štatistikom samostatne, vyplnením elektronického formulára, nasleduje rovnako šesťtyždňová lehota na dozberanie údajov od zvyšných obyvateľov.

Pre zvládnutie tejto úlohy a úspešné dokončenie celej zberovej časti SODB 2021 sú vytvorené dobré predpoklady, keďže miera samosčítania prekonala pôvodné očakávania. V našej obci odovzdali povinné osoby osobné údaje za 2 472 respondentov, čo predstavuje 80,76% z predpokladaného celkového počtu obyvateľov. Dozberovanie údajov sa tak u nás týka menej než 600 osôb, ale je veľmi dôležité, aby si z nich svoju občiansku povinnosť splnili všetci. Veď zistené údaje o počte obyvateľov Klenovca budú mať priamy vplyv na výšku rozpočtových zdrojov obce počas celej nasledujúcej dekády, a tak budú určovať aj kvalitu poskytovaných verejných služieb v obci.

Pre úspešné zvládnutie asistovaného sčítania a uľahčenie plnenia zákonnej povinnosti obyvateľov sme pre čitateľov Klenovských novín pripravili odpovede na najčastejšie kladené otázky súvisiace s asistovaným sčítaním.

Kto je povinný zúčastniť sa asistovaného sčítania obyvateľov?

Každý obyvateľ s trvalým alebo tolerovaným pobytom v Slovenskej republike, ktorý sa neschítal samostatne do 31.3.2021.

Akým spôsobom sa môžem zúčastniť asistovaného sčítania obyvateľov?

Máte dve možnosti. Buď navštívite kontaktné miesto na obecnom úrade alebo si telefonicky objednáte návštevu mobilného asistenta. Využitie návštevy mobilného asistenta odporúčame najmä obyvateľom, pre ktorých by návšteva kontaktného miesta predstavovala problém napr. zo zdravotných dôvodov.

Ako sa môžem sčítať v kontaktnom mieste?

Osobne navštívite kontaktné miesto na prízemí budovy obecného úradu na Námestí K. Salvu počas prevádzkových hodín, t. j. v pondelok, utorok a štvrtok od 13.00 hod. do 15.00 hod., v stredu od 15.00 hod. do 17.00 hod. alebo v piatok od 9.00 hod. do 11.00 hod.. V kontaktnom mieste vám pri sčítaní poskytne asistenciu stacionárny asistent, ale môžete si priviesť aj inú blízku osobu, ktorá vám pri sčítaní pomôže. Pri návšteve prevádzky nezabudnite používať ochranné prostriedky podľa aktuálne platných predpisov (napr. respirátor). Vhodné je priniesť si aj osobné

doklady, keďže prihlasovanie do sčítacieho formulára prebieha na základe rodného čísla. Sčítanie trvá približne 5 minút.

Ako sa môžem sčítať v spolupráci s mobilným asistentom sčítania?

Pre objednanie návštevy mobilného asistenta zavoláte na tel. č. 0911 968 867 (obec Klenovec) alebo 02/20 92 49 19 (oficiálne Call centrum) a požiadate o vyslanie mobilného asistenta (je nutné poskytnúť osobné údaje v rozsahu potrebnom na zaevidovanie požiadavky). Mobilný asistent sa s vami následne spojí telefonicky a dohodne si s vami presný termín návštevy, počas ktorej spolu v priebehu približne 5 minút vyplníte sčítací formulár. Mobilného asistenta nemusíte vpustiť do bytu. Ak vás mobilný asistent nezastihne doma, opätovne sa s vami spojí a dohodnete si nový termín stretnutia.

Dokedy sa musím sčítať?

Asistované sčítanie trvá od pondelka 3.5.2021 do nedele 13.6.2021. Prakticky je teda nevyhnutné sčítať sa najneskôr do piatka 11.6.2021. Pozor! Sčítanie nebude trvať až do novembra, ako ste sa mohli pôvodne dočítať v médiách. Vzhľadom na zlepšenie epidemiologickej situácie vyhlásil Štatistický úrad SR na celom území Slovenskej republiky asistované sčítanie obyvateľov výlučne na obdobie od 3. mája do 13. júna 2021.

Môžem sa sčítať s využitím papierového formulára? Kde môžem získať a odovzdať papierový formulár?

Aj asistované sčítanie obyvateľov bude prebiehať výlučne elektro-

nicky. Papierové formuláre pre sčítanie nebudú k dispozícii.

Nie som si istý, či som sa sčítal. Môžem sa pre istotu sčítať ešte raz?

Ak si nie ste istí, či boli počas samosčítania vaše údaje správne odoslané (napr. si nespomínate, či ste formulár vyplňali, formulár za vás vyplňala iná osoba a nepredložila vám potvrdenie o odoslání údajov a pod.), odporúčame vám využiť možnosť asistovaného sčítania, aby ste mali istotu o splnení zákonnej povinnosti. Prípadné opätovné sčítanie neznehodnocuje získané údaje, nakoľko možné duplicity budú automaticky odstránené.

Môžem sa ako obyvateľ Klenovca sčítať na kontaktnom mieste v inej obci? Môže sa občan s trvalým pobytom v inej obci sčítať na kontaktnom mieste v Klenovci?

Áno, obyvateľ môže využiť aj kontaktné miesto mimo sídla svojho trvalého pobytu. Aj v tomto prípade je dôležité v sčítacom formulári uviesť pravdivé údaje o pobyte.

Na záver by sme vás chceli varovať pred podvodníkmi, ktorí sa môžu pokúsiť využiť asistované sčítanie obyvateľov na získanie vašich osobných údajov alebo prístupu do vášho bytu. Aby ste tomuto riziku predišli, pamätajte, že

- 1) asistentmi sčítania budú v Klenovci len pracovníci obecného úradu s preukazom asistenta!
- 2) asistent sčítania vás môže navštíviť doma len na základe vašej telefonической žiadosti!
- 3) asistenta sčítania nie ste povinní vpustiť do bytu!

Michal Píš

**SODB
2+21**

**SČÍTANIE
OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV**

Epidémie a ich dôsledky pre ľudstvo

Ľudstvo od nepamäti zasahovali mnohé nebezpečné mikroorganizmy, vírusy a baktérie. Sú schopné prechádzať cez póry bakteriologických filtrov. Môžu sa rozmnožovať len vo vnútri živých buniek vnímavých rastlín, živočíchov a mikroorganizmov, vrátane človeka. Vírusy sú pôvodcom nákazlivých chorôb. Aj baktérie sú nebezpečné pre ľudí. Sú to najjednoduchšie mikroorganizmy, vyskytujúce sa v tyčinkovitom, guľovitom, rožkovitom alebo špirálovitom tvare. Vírusy a baktérie spôsobujú nákazlivé choroby, ktoré nadobúdajú rozsiahle rozmery.

V rokoch 165 – 180 nášho letopočtu bol známy tzv. antoniálny alebo galénsky mor. V skutočnosti to nebol mor, ale pravé kiahne, spôsobené vírusom varioly. Nákazu pravdepodobne rozšírili rímski vojaci nielen v Európe, ale aj v Ázii a Afrike. Počet mŕtvych sa odhaduje na 5 miliónov.

V rokoch 1331 – 1351 sa vyskytla jedna z najznámejších epidémií, nazvaná čierna smrť. Aj neskôr sa vyskytli pandémie. Ochrana proti nim bolo očkovanie, vakcinácia, ktorej priekopníkom v Európe bol MUDr. J. A. Ryman, rodák z Prešova. V roku 1721 zaviedol očkovanie proti pravým kiahňam. Pokusne zaočkoval a vystavil riziku vlastnú dcéru. Našťastie, liečba sa potvrdila ako účinná. Úspešné výsledky tohto pokusu publikoval vo vedeckom časopise *Annales physico-medicae* vo Vratislave. V rokoch 1665 – 1666 postihol hlavné mesto Anglicka veľký

londýnsky mor. Vďaka požiaru, ktorý vypukol v jednej pekárni, však netrval dlho. Prenášačmi moru boli neúmerne rozmnožené vysoko infikované krysy a blchy, ktoré v dôsledku požiaru zahynuli. Veľký londýnsky mor si napriek tomu vyžiadal asi 100 000 obetí, čo bola asi štvrtina obyvateľov mesta.

Mor vypukol aj v roku 1885v Číne, bola to pandémia. Potom sa objavila cholera, nebezpečné hnačkovité ochorenie spôsobené baktériou *Vibrio cholerae*. Zdrojom nákazy je človek, ktorý sa nakazí vodou kontaminovanou výkalmi, infikovanými potravinami, zriedkavo aj od postihnutého jedinca.

Za 2.svetovej vojny sa objavil nebezpečný škvrnatý týfus, ktorý si v rokoch 1939 – 1945 vyžiadal mnohé obete. Spôsobili ho Riketsie (názov podľa ich objaviteľa, amerického patológa H-T-Riketsa). Súto mikroorganizmy, drobnejšie patogénne baktérie, ktoré majú podobné vlastnosti blízke vírusu tým, že sa rozmnožujú iba v živých bunkách hostiteľských organizmov. Týfus vyvolávajú zlé hygienické podmienky. Prenášajú ho vši a blchy.

V ostatnom období sužujú ľudstvo epidémie chrípky. Je to nákazlivá vírusová choroba, ktorá postihuje najmä dýchacie orgány. V roku 1889 sa začala v Uzbekistane ruská chrípka. Bola to chrípka typu A so subtypom H2N2. Neskôr prešla cez Sibír do celej Európy, o pol roka zasiahla Afriku, Ameriku a zvyšok sveta. Druhá vlna na jar 1891 bola silnejšia a trvala do roku 1893. Zo-

mrelo na ňu asi milión ľudí.

U nás najznámejšou epidémiou bola španielska chrípka, ktorá zasiahla ľudstvo tesne po 1.svetovej vojne, v rokoch 1918-1920. Bola to pandémia, ktorá trvala dva roky. Spôsobila ťažké straty na životoch, zahynulo viac ľudí ako na bojiskách 1.svetovej vojny. Za ohnisko nákazy sa považuje Francúzsko, ale najviac mŕtvych bolo v Španielsku, preto ju nazývame španielska chrípka – La Chripe Española. Chorí trpeli vysokými horúčkami, slabosťou, častou únavou, ťažkými respiračnými ochoreniami, suchým dráždivým kašľom a krvácaním z nosa. Tragickou bola skutočnosť, že jej za obeť padli najmä mladí, inak zdraví ľudia.

V roku 1980 sa prvýkrát objavila tzv. vtáčia chrípka, ktorou sa okrem vtákov môžu nakaziť aj iné druhy zvierat, napríklad aj cicavce, ale aj človek. Jedná sa o veľmi nebezpečný vírus chrípky typu A, subtyp H5N1.

V roku 1907 ako prvý vo svete opísal podstatu infekčných ochorení sliepok Slovák, prof. MVDr. et PhDr. Jozef Marek v publikácii *Špeciálna patológia a terapia domácich zvierat*, ktorá bola preložená do 11 jazykov.

Ďalším druhom chrípky je mexická prasacia chrípka, ktorá dostala názov podľa miesta jej prvého výskytu. Je to chrípka typu A, subtyp H1N1. Vírus vznikol mutáciou ľudského, prasacieho, ale aj vtáčieho vírusu chrípky a predpokladá sa jeho spojitost' s ohniskom ešte z roku 1918, keď došlo k pr-

vému prepuknutiu vtedy známemu pod španielskou chrípkou. Ochorenie sa začalo šíriť v Mexiku z človeka na človeka už v roku 2008, no za pandémiu ho WHO vyhlásila v júni 2009 a trvala ďalší rok. Zomrelo 150-575 tisíc ľudí.

V druhej polovici 20.storočia bol na Slovensku popredným predstaviteľom bakteriológie a virológie akademik Dionýz Blaškovič (1913-1998). Študoval a pôsobil najskôr v Prahe, neskôr v Bratislave, kde od roku 1953 viedol Virologický ústav SAV. Jeho podiel v boji proti epidémii chrípky mal významný dosah na prax, prevenciu a liečbu tohto ochorenia.

Za doteraz najzávažnejšiu pandémiu vo svete sa považuje ochorenie, ktorého pôvodcom je vírus HIV, spôsobujúci imunodeficientný syndróm, známy pod skratkou AIDS. Z ďalších závažných ochorení môžeme spomenúť ebolu, ktorá od roku 2014 ohrozuje ľudstvo. Vyskytuje sa najmä na africkom kontinente. Ďalej je to SARS a MERS.

Covid – 19

Je respiračné ochorenie spôsobené novým typom koronavírusu SARS-COV-2. Spôsobuje horúčky, bolesti hrdla, dýchacie ťažkosti, pri ťažších prípadoch zápal pľúc. Úmrtia na toto ochorenie sa týkajú prevažne starších ľudí s imunodeficientnými stavmi.

Covid-19 sa rozšíril z Číny, kde sa prvé prípady objavili v decembri 2019. Postupne sa preniesol do Európy, neskôršie do Ameriky a v súčasnosti prakticky do všetkých krajín sveta. Na Slovensku sa prejavil vo väčšom rozsahu začiatkom roka 2020, keď sa začali aj rozsiahle hygienické a protiepidemiologické opatrenia. Testovalo sa obyvateľstvo a odhaľovali sa prípady nákazy. V ostatnom čase prebieha rozsiahle ochranné očkovanie, vakcinácia, ktorá nás ma zachrániť pred pandémiou.

V súvislosti s pandémiou Covidu 19 sa vo vedeckých kruhoch vynárajú mnohé otázky, týkajúce sa pôvodu ochorenia, prenosu, imunologických a epidemiologických vlastností, dopadu na svetovú demografickú situáciu. Najdôležitejšia je účinná individuálna a kolektívna prevencia, keďže môže dôjsť k jeho opakovaniu a rozšíreniu. Treba dodržiavať opatrenia vlády a počúvať rady vedcov, odborníkov, lekárov a hygienikov. Dôležitým faktorom v prevencii tohto ochorenia je využívanie karantény, ktorá sa uplatnila už v 14.storočí pri morových epidémiách v Taliansku. Úrady požadovali od obchodných lodí prichádzajúcich do Benátok z infikovaných krajín, aby pred vykládkou tovaru najskôr 40 dní kotvili v prístave a nič nerobili. Pôvod slova karanténa tak pochádza z talianskeho výrazu „quaranta giorni“ čiže štyridsať dní.

**Stranu autorsky pripravil
Igor M.Tomo**

Cholera v Klenovci

Azijská cholera (*Cholera asiatica*) je prudké nákazlivé ochorenie. Prejavuje sa zvracaním, vodnými hnačkami, veľkou stratou telesných tekutín a bolestivými kŕčmi svalov. Pôvodcom nákazy je baktéria *Vibrio cholerae*. Obdobie od nakazenia po prvé príznaky trvá niekoľko hodín až päť dní.

Na Slovensku sa cholera prvýkrát vyskytla v rokoch 1831-1832. Priniesli ju pltníci z Poľska. Prudko sa rozšírila na východnom Slovensku. Hygienické opatrenia (dezinfekcia studní, kopanie hrobov a pod.) vyvolávali medzi ľuďmi podozrenie, že ich páni chcú otráviť. Medzi hlavné opatrenia patrili zákaz prevážania zvierat, cestovania, vstupu do zamorených miest a dezinfekcia chlórovým vápnom, octom, gátrom a kamilkovým olejom.

Už 8.júla 1831 sa cholera vyskytla v Rimavskej Sobotě. Odtiaľ sa rozšírila hore Rimavskou dolinou do Tisovca a Kokavy nad Rimavicou. Asi 20.augusta zachvátila celý Malohont. Len v Klenovci sa nevyskytol žiaden prípad ná-

kazy. V tomto období sa vracali želiari z Hevešskej stolice, kde zúrila cholera. Dvadsaťdva Klenovčanov tam zomrelo. Ostatní, aj keď práce celkom nedokončili, chceli ísť domov. Podľa stoličného nariadenia museli byť sedem dní v karanténe. Potom sa cez hory vrátili do Klenovca, ale prísne stráže ich do obce nevpuštili. Spávali vonku na poli a keď pršalo, uchýlili sa do súkenníc-

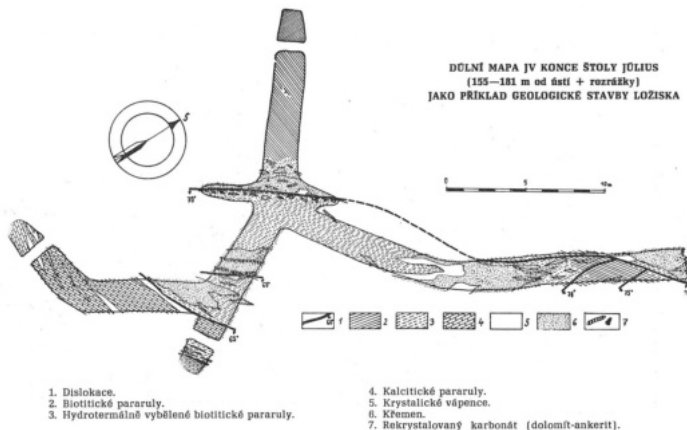
kých strúp. Keď sa konečne vrátili domov, museli svoje spodné prádlo aj vrchné šatstvo vyprať a obliecť si čisté. Kto mal majetok na vrchoch, musel desať dní pracovať osamote. Ani tieto opatrenia nepomohli..., lebo už 12.augusta 1831 zomrel na Babinej prvý zo žatviarov Matej Feranec. Tam ho aj pochovali. V obci začali ľudia zomierať 4.septembra 1831. Do konca mesiaca ich zomrelo 62, v októbri 16 a v novembri dvaja. Spolu 81 ľudí zomrelo v Klenovci na cholera.

Dôležitou súčasťou prevencie pred vírusovými ochoreniami je testovanie.

Pod'me na Med'ané

Z klenovského námestia, ba takmer z celého Klenovca, máme smerom na juh každodenný výhľad na Sinec (917 m). Je to zalesnený vrch, ktorým končí neprerušene pruh Veporského pohoria pri dedine Lehota nad Rimavicou. Dostaneme sa naň smerom od Chorepy (595 m) po žltej značke cez Petošovo (778 m) a Bodnárku (833 m). Čakajú tam na nás výhľady na Klenovec a okolité vrchy aj podľa výborného turistického panelu na Chorepe. Naši predkovia túto časť chotára pomenovali takto: Javorinky, Hrb, Med'ané, Bartove dolina, Pasiečka, Polhora, Lukáčikovo, Pod Ivankovým, Jelšiny (areál RD), Studená voda, Laclavka, Pod Sincom, Kudlovo, Maša... Na Petošovo sa môžeme dostať aj rovno z námestia cez Pasiečku, alebo zo Starého námestia cez Lúčky.

Hovorí sa: - Tak sa pochváľte, čo nové-
ho máte u vás v Klenovci? No tak teraz
na jar vieme pekne po klenovsky odpo-
vedať, že u nás v Klenovci už aj na zapa-
či bučina navidomoči pučí. Veru je to tak,
úbočie južným smerom od Klenovca je
zapač. Gazdovia, ktorí tu mali majetky,
vedeli, že vegetácia je tam asi 3 týždne
neskoršie ako na úslí. Preto mohol v
minulosti fungovať lyžiarsky vleč Pasieč-
ka. Ľudia, ktorí tieto nádherné miesta
obývali, mali blízko do dediny a mali ju
pred sebou ako na dlani. Predovšetkým
však s úctou obrábali pôdu, ktorá bola
zdrojom ich živobytia.

Pred rokmi som sa zúčastnil na ve-
rejnŕm hovore občanov keď sa prejed-
návalo schválenie bytovej výstavby v
Pasiečke. Bol som tam spolu s inými,
ktorí mali v Pasiečke úzke polička – ko-
nopnice. Pestovali sme zemiaky alebo
ovos. Úprimne priznávam, že argumenty
národného výboru o potrebe výstavby
domov a moje (chlapčenské) spomienky
na takú prácu ako bolo kopanie, okopá-
vanie a ŕatvu zavŕžili k rozhodnutiu, že
som hlasoval za výstavbu (okolo roku
1985 ?). Niektorí hlasovali proti, ale tých
bolo menej. Po odhlasovaní sa postavil
jeden z roľníkov (B), ktorí boli proti a po-
vedal: - „Počujte ma ľudie! Len keľo vám
poviem, že ste sprostí ako teľce! Vzdáť
sa úrodnej zeme, kto to kedy slýchal?
Veď je to najvzácnejšie, čo tu máme!“
Vôbec sa neokúňal povedať to nahnevane
a odišiel.

Mám aj veselšie spomienky, napríklad
keď sme v Pasiečke sadili kromple a na
naše šomranie, kedy už pôjdeme do-
mov, sme dostali od otca odpoveď, že
keď posadíme, pôjdeme. Po čase sme s
prekvapením zistili, že nám kromple ne-
postačia na celé pole. Otec hľbil jamky,
my sme hádzali kromple a zakopávali.
Niektorý z mojich súrodencov dával do
jamky aj po dva. Takže vtedy sme boli
na poli ešte dlhšie, pretože tie kromple
bolo treba ešte aj hľadať a vyberať. Na
inom poli iná rodina tiež mala problém.
Tam bola nechut' do práce prejavená tak-
to: - „Dobre, ja tu zostanem robiť, aj keď
mne sa treba doma učiť“. Koď potom
prepadnem v škole, vy budete na vine!“
Našťastie rodičia mali a majú deti veľmi
radi a nevzdávajú to. Pri obrábaní zeme
sme sa naučili naozaj veľmi veľa.

Ale nielen zeme bola v našom chotári
vzácná. Práve pod Sincom je aj pod ze-
mou vzácné nerastné bohatstvo. Medzi
Klenovcom a Mašou – Pod Kudlovom je
veľké ložisko mastenca. Baňa Samo má
štyri štŕlne a jedna siaha až na kova-
skú stranu. Dĺžka je viac ako kilometer.
Ťažba bežala na tri smeny a skončila v
roku 1988.

Keď sa vyberieme z klenovského ná-
mestia priamo cez most a ďalej už do
kopca cez Švermovu ulicu (Klepušu),
asi po 1,5 km prideme na Med'ané. Je
tam banská štŕlna, ktorá je už viac ako
100 rokov zatvorená. Ťažila sa ruda na
výrobu medi. Banské povolenie na toto

ložisko bolo udelené asi v roku 1840. S
prestávkami sa tu pracovalo v rokoch
1887 -1906. V roku 1962 Petr Láznicka
napísal diplomovú prácu z prieskumu tej-
to bane a okolia obce na ploche cca 20
km². Zistil, že štŕlna Július je prístupná
v celej dĺžke 181 metrov. Vzorky hornín z
bane a tiež z materiálu vynoseného pred
baňu ukázali, že praktický význam ložis-
ka bol pravdepodobne malý. Keď si uve-
domujeme tieto fakty o baníctve u nás,
tak si pripomeňme ako vznikol Klenovec.

V 13.storočí začala výstavba baníckej
osady na miestach dnešnej ulice Klenov-
čok. Hľadalo sa a dolovalo zlato, mag-
nezit, meď, ŕelezo, mastenec. Z kroník
sa ďalej dozvedáme, že naši predkovia
sa pozdejšie zaoberali aj ťažbou a sprac-
ovaním dreva a podľa javora horského
– klena, ktorého bolo najviac, dostala ná-
zov naša obec. Naše vrchy a doliny, tiež
privábili ľudí, ktorí sa rozhodli obrábať
pôdu, pásť dobytok a ovce.

No a tak nám dnes funguje život v Kle-
novci a našom úžasnom okolí. Vie si
ale niekto z nás predstaviť, aký by bol
Klenovec dnes (ako by sa vôbec volal),
keby sa v tom 13.storočí a v neskorších
rokoch bolo našlo viac zlatá? Nie
mastenec, nie meď, ale zlato! Buďme
radi, že sme o „zlatej horúčke“ len čítali
alebo videli nejaký film. Celkom iste by
Klenovec bol iný, aj ľudia by tu boli iní.
Môžeme si byť ale istí, že zem, pôda by
bola v „Zlatej krajine“ oveľa viac ocene-
ná. Veď čo už by nám vyrástlo zo zlatá v

záhradke pri dome alebo pri chate. Naš-
ťastie máme viac obyčajnej zeme ako
zlatá, ale to neznamená, že si ju nemá-
me vážiť. Viem, nedokážeme zem všade
pokosiť, zúrodiť, ale to neznamená, že
si urobíme z lesa, lúky, rieky smetisko
alebo cesty.

Ešte jedna spomienka z nedávnej mi-
nulosti na Med'ané. Každý rok 6. júla
na výročie upálenia Majstra Jana Husa
(1415) sa stretávali kresťania podvečer
v prírode neďaleko bane. Priestor ukry-
tý v dolinke bol vhodný na sedenie a
zapálenie vatry. Hodne sa spievalo a
rozprávali sme sa o tom, ako je to s kres-
ťanstvom v dnešnej dobe, čo by sme my
boli ochotní obetovať za nasledovanie
Ježiša Krista. Bolo to veľmi zaujímavé
rozprávať sa o pravde. Známy je citát J.
Husa: - „Hľadaj pravdu, počúvaj pravdu,
uč sa pravdu, miluj pravdu, bráň pravdu
až na smrť, pretože pravda ŕa vyslobodí.“
Hovorili sme aj o tom, že veriaci by
sa mali vyvarovať toho, že budú brániť
pravdu ako definíciu. Pri rozmyšľaní o
tom čo je pravda alebo kto má pravdu,
nám pomáhala aj tam v prírode Biblia.
Z Biblie vieme, ako Ježiš povedal: - „Ja
som pravda!“ Takže túto pravdu nenájde-
me v definíciách, ale v Ježišovi. Ŗiaľ,
že kresťania sa dokážu pohádať na defi-
niciách o pravde. Martin Luther povedal,
že „veriť pravde cez Ježiša Krista zna-
mená veriť Božej добрŕe preto, lebo je
tu vzŕtýčený kríž.“ Takto kresťania môžu
veriť v dobrého Boha aj keď je na svete
tak veľa zla, bolesti, chorôb, nenávisť,
nešťastí, smrti. Pretože práve na kríži sa
Ježiš s týmto všetkým stretol. Naplno to
zažil. Takže na Med'anom sa „dolovalo“
aj takto duchovne.

Klenovec má svoju históriu, dokazujú
to kroniky, fotografie, spomienky. Naj-
väčší dôkaz existencie minulosti je to,
že obec Klenovec je tu. My ľudia, oby-
vatelia sme tu. Skúsme sa pozerať okolo
seba, všímať si jeden druhého, prírodu,
farbu zeme, zvieratá, rastliny a možno
objavíme, poznáme, že máme byť za čo
vdaní.

Ján Kováčik

Klenovské noviny

www.klenovec.sk/kultura/klenovske-noviny

Vydáva obec Klenovec. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, Námestie
Karola Salvu 1, 980 55 Klenovec, IČO: 00318850, e-mail: klenovskenoviny@kle-
novec.sk. Redakčná rada: Ing. Edita Bartová (predseda), Eva Biela, Mgr. Zla-
ta Kochanová, Mgr. Michal Piš. Reg. číslo MK SR: EV 1890/08. ISSN1339-1976.